

CONSPECTUS
REI DIPLOMATICÆ¹⁶
SVECANÆ,

SECTIO PRIOR HISTORICA,

CUJUS PARTEM III.

VENIA AMPL. FAC. PHILOS. UPSAL.

PUBLICO EXAMINI SUBJICIUNT

MAG. ERICUS M. FANT,

ACAD. VICE-BIBLIOTHEC. EXTRA-ORD.

ET

DAVID STARCK,

STIPEND. NESSEL.

FENNO.

IN AUDIT. GUSTAV. MAJ. D. II MAIJ, AN. MDCCCLXXXI.

H. A. M. S.

UPPSALIÆ,

APUD JOH. EDMAN, DIRECTOR. ET REG. ACAD. TYPOGR.

Thefes.

- I. Ingenii Philosophici uti maximus in dijudicandis factis Historicis est usus, ita eodem etiam nos abuti posse confitemur.
 - II. Ad medii ævi Historiam si applicetur, non illa, utut sterilis esse videatur, reliquorum temporum annalibus minus ad instructionem & usum conferens evadit.
 - III. Ignorantiæ & Missionariorum imponendi studio pleraque, quæ in laudem atque præcellentiam imperii Sinensis vulgo adferuntur, tribuimus.
 - IV. Neque probare fese nobis possunt vestigia consanguinitatis & similitudinis, quæ inter illius & antiquæ Ægypti mores & instituta nonnulli recentiores visi sunt sibi deprehendisse.
 - V. Qui veterem Historiam omnem Hebræorum, Græcorum Romanorumve imperiis absolvunt, maximam antiqui orbis partem aut ignorasse aut de industria oblivioni tradidisse videntur.
-

§. VI.

Diplomata nostra sparsim edita.

Huic autem, cuicumodi fuerit, monumentorum Historiae Svecanæ mediæ dispersioni adscribendum est, quod, cum aliarum gentium Scriptores Historici fontes, ex quibus sua hauriant, uno in corpore collectos consulere possunt, id quod antea demonstratum ivimus; per innumeros fere libellos errare & diplomatum velut huc illuc disjecta membra conquirere teneantur nostrates. Eorum vero in numerum, quos sic non siccō, ut ajunt, pede præterire debent, primi veniunt eruditi exteri, qui vel gentium nobis vicinarum tradidere Historias, vel Papales bullas ordinumque Monasticorum Acta, vel etiam quasvis alias monumentorum publicorum collectiones in lucem emisere, singuli ab accurato gentis nostræ Historico cum studio adeundi. Istorum velut agmen ducere existimandi sunt *Torfaeus v), Hvitfeldius x), Westphalius y)* *Lindenbrogius z), Lambecius a), Dreyerus b), & Willebrandti-*

F

brandti-

v) Historia Norvegica. Ex. gr. Tom. IV. p. 474. Litteræ regis MAGNI ERICI de privilegiis urbium Hanseaticarum in Svecia, d. Warberg, an. 1344, Sabbato Trinitatis.

x) Historia Danica pag. 443. Conventio inter Reg. MAGNUM ERICI & Dominos de Werle, Stockh. 1329.

y) Monumenta Cimbrica. Tom. p. 1389. Annales, qui continent res Svecicas.

z) Scriptores rerum Septentrional. Editio Fabricii, p. 188. Litteræ BIRGERI Svecorum Regis, Stockh. 1303, kal. Jun.

a) Res Hamburgicæ, Edit. Fabricii, p. 49. Litteræ regis BIRGERI, d. apud Thorno, an. 1261, XIII kal. Aug.

b) Specimen Juris publici Lubecensis, p. 106. Litteræ Birgeri Jarl de privilegiis Lubecensium in Svecia, d. 1251. Festo Assumptionis S. Mariae Virginis & passim.

brandtius c). Inter illos memorandi potissimum *Angelus Manriquez d)*, *Cæsar Baronius e)*, *Stephanus Baluzius f)*, *Hardouinus g)*, *Raynaldus b)*, reliqui i), ex quibus singulis diplomata adferre possumus; *Magnum Bullarium Romanum k)* ceterasque majores Juris Canonici collectio-nes l), in quibus non dubitandum, quin hujusmodi alia reperiantur, ut taceamus. Ad hos denique referendi

Lu-

c) Hånsische Chronik, P. III. p. 5. 6. Litteræ MAGNI Regis, d. Calmarie, 1285, in vigilia omnium Sanctorum; & alibi.

d) Annales Cistercienses multa continent ad res Svecanas spectantia, allata ideo pluribus locis a nob. *Lagerbring* in Historia Svio Goth.

e) Annales ad an. 1081. p. 330. Litteræ Pontificis GREGORII VII, d. hoc anno ad reges Sveciæ HALSTANUM & INGONEM.

f) Collectio Epistolarum Pontificis INNOCENTII III, Paris 1602, Fol. passim sistit litteras ad reges & Episcopos Sveciæ.

g) Collectio Conciliorum, Tom. VII. P. 2. p. 1160. Litteræ INNOCENTII Pontificis ad reges Sveciæ & Daniæ, d. 17 kal. Jul. 1113, & alibi.

b) Annales Ecclesiastici, Tom. XIII, p. 268. Litteræ Pontificis HONORII III, d. an. 1219, de successione Regis JOHANNIS SWERKEI; & passim.

i) Ut Chrysostomi Henriquez Menologium Cisterciense, Fol. *Malillonii* & *Quenarti Acta Sanctorum Ordinis S. Benedicti*, Fol. *Bucelinii Annales Benedictinorum*, Fol. *Querif & Eccard Scriptores Ordinis Prædicatorum*, Fol. *Wading, Annales Minorum*, Fol. *Bulei Historia Universitatis Parisiensis*, Fol. quorum notitiam nob. *Lagerbringio* debemus. Adeo *Acta Sanctorum Antverpiensia*, Job. *Sirmondi Collectionem Epistolarum Petri Cellensis*, citatam a *Benzelio* in præfatione ad *Vastovii Vitam Aquiloniam* atque *Ordinali Annales Ecclesiasticos*, quorum in T. XIII, p. 406 occurunt GREGORII IX litteræ, quibus Lundensi Archi Episcopo permittit, ut in celebritate coronationis regis Sveciæ pallio utatur, an 1239.

k) A beato Leone Magno usque ad Benedictum XIII, editum Luxemburg, 1727-40, XIII Voll. in Folio.

l) Ex. gr. *Augustini & Cujacii antique Collectiones Decretalium*, Paris 1609, Fol. p. 194, Litteræ COELESTINI III Pontificis d. an. 1192 & plura alia.

Ludevig m), Eccardus n), Du Mont o), Rymer p), Lamperti q), Roussel r), ceteri. Neque per pauciores a nostris editas collectiones excurrendum ei, qui hisce ex cimeliis aliquid antiquiori rei Svecanæ illustrandæ inserviturum haurire voluerit. Antiquissimum, quantum scio, hujus generis editum monumentum constituant *Litteræ Confraternitatis Hospitalis S. Spiritus*, impressæ Sudercopiæ an. 1511 s), quas excipiunt *Statuta Provincialia Upsaliensis Provinciæ*, una cum Epistola *Guilielmi Sabiniensis* Episcopi, Upsaliae 1525 t). Plura dein diplomatica vel operibus suis Historicis inserendi, vel junctim edendi studium exorsi sunt *Johannes Magnus u) & Vastorius v)*; quos dein multa magnaque nomina excepere;

F 2

Mef

m) Reliquæ manuscriptorum omnis ævi plura continent Chronica Svecanas res tangentia.

n) Corpus Historicum inter alia habet *Cornieri Chronica novella*, in quibus multa ad res Svecanas.

o) *Corps Diplomatique*, T. III. P. I. p. 102. *Tractatus Pacis*, inter regem & regna Danicæ, Svecicæ & Norvegiae & Ducem Burgundiæ, cum terris Hollandicæ, Zelandicæ & Frisiæ initæ, Hafniæ, vigilia s. Bartholomæi, an. 1441.

p) *Fœdera & Conventiones inter reges Anglie & alios quovis*, T. XII. p. 25. *Confederatio EDWARDI*, Anglie Regis, cum CHRI-STIERNO, rege Daciz, Svecicæ & Norveg. redintegrata, d. 16 Mart. 1476.

q) Recentioris ævi quidem sunt; sed non ideo minus memorabiles ejus *Mémoires pour servir à l'Historie du XVIIIe Siecle*. T. I. e. gr. p. 3. &c. *Mémoire & Deduction présentés par le Comte d'Avaux à la Cour de Suede pour lui offrir la mediation de Paix*, 1697, quam exceptit magnus ejusmodi aliorum numerus.

r) *Mémoires &c.* depuis la Paix d'Utrecht jusqu' au second Congrès du Cambrai, T. II. p. 466. *Tractatus pacis inter reges Svecicæ & Magnæ Britanniæ*, an. 1719 in Nov.

s) *Recula 1576* & ap. *Spiegel*, *Bewis til Biskops Chrôniken*, 1716.

t) *Recusa ap. Nettelbladt*, Schwed. Biblioth. T. 2. p. 119, sq.

u) *Historia Metropolitanæ Ecclesiæ Upsaliensis*.

v) *Ad Vitem Aquiloniam*, edit. Coloniniensem 1523, Fol. Recu-

Miffenii x) puta, *Hadorphii y), Spegelii z), Peringkioldii a), Örnbielmii b), Benzelii c), Nordbergii d), Wallirni e), Wil-
dii f), Lagerbringii g), Baaxii b), Stiernmanni i), Raben-
nii k), Collectores Aetorum Litterariorum Sveciae, &c.
quorum in hic illic editis laboribus monumenta mediæ
ævi passim offenderis.*

§. VII.

Codex Diplomaticus Svecanus a pluribus meditatus.

Neque vero cogitandum est, inter hanc diplomata nostra per particulas edendi curam substituisse omne Historicorum nostrorum eadem ab interitu vindicandi studium; quin potius deprehendimus plures eorum fuisse, qui in colligendo corpore, in quo uni quasi obtutui illa simul sisterentur, serio desudaverint, licet publicam lucem numquam aspicere potuerint eorum industriae specimina. Binos patriæ Episcopos, *Johannem Braskium & Ericum Benzeliū* ne memo-
re.

dere hæc diplomata in Sua editione intermisit *Benzelius*, quia *Örnbielmii*
atque *Peringkioldii* Bullaria brevi proditura sperabat.

- x) In Scondia Illustrata & Theatro Nobilitatis Svecana.
- y) Ad Chronica Rhytmica, Historiam S. Olavi & Ius Bircense.
- z) Skrifteliga Bevis til Svenska Kyrko-Historien eller Biskops-Chronikan, Upsl. 1716. 4:o.
- a) Monumenta Upplandica & Ullerakerensia, ut & Notæ ad Vitam Theoderici.
- b) Historia Ecclesiastica.
- c) Monumenta Veteris Ecclesiæ Svio Goth. & ad Diarium Vadstenense.
- d) S. Clara Minne.
- e) Sigtuna Stans & Cadens & Gotländska Samlinger.
- f) Historia Pragmatica regni Svio Gothicæ.
- g) Samling af Handlingar i Svenska Historien, Monumenta Scandinavia & Dissertationes Academicæ passim.
- h) Inventarium Ecclesiæ Svio-Gothicæ.
- i) Höfdinga Minne.
- k) Ad Dissertationem de Antiquis Vestro-Gothiæ Legiferis.

retus, quorum ille peculiari in Sylloge collegit suas ad Regem GUSTAVUM I, Joannem Magni & Turonem Joannis epistolas^{l)}; hic in rebus Sveciae ecclesiasticis collectionis cuiusdam haud contemnendum fecerat initium^{m)}; omnium industriad superasse his in partibus Örnbjelmi Pervingskioldique labores, testantur, quae adhuc in Regia Bibliotheca Stockholmensi supersunt, eorundem reliquiae. Illi scilicet acceptum referimus Bullarium Romanum, seu exempla omnium Bullarum Pontificalium, quae ad reges, duces & clericos Sveciae ab an. 800 ad 1530 date sunt, quotquot quidem reperiri potuerint. Tomus I, ab an 800 ad 1400 progrediens, primas fistit Litteras CAROLI MAGNI, d. 14 Jul. an. 788, quibus Episcopatum Bremensem primumque ejus Ephorum *Willcabadum* instituit, ultimas de an. 1400, quibus privilegia monasterii Alskabyensis confirmantur. Alterum aperit Bulla Pontificis BONIFACII IX ad Capitulum Lincopense, qua excommunicationem illis denunciat, qui Clericis illorumque bonis vim quandam intulerint; claudunt litterae Pontificis GREGORII XIII ad L. B. Nicolaum Gyllenstierna, quibus Apostolicæ sedis negotia ipsi commendantur. Appendix loco subjungitur Stockholmiæ Collectio Epistolarum monasteria S. Claræ, fratrum Franciscanorum (Gråbröder) Dominicanorum (Svartbröder) tangentium. Opus ejusdem *Diplomatarium* XI formæ quadruplæ spissis voluminibus constat, quorum quid singula contineant, ex sequenti eorum summario apparebit:

Tomus I. rerum Upsaliensium, primum fistit Indicem quendam vetustum rerum Sveciarum, Calendarium Ecclesiæ Upsaliensis & varia ad Historiam Ecclesiasticam.

Up-

l) Benzolii Svenska Historia, p. 261.

m) Lagerbring, Præf. ad Historiam Svec. Tom. II, Miscellanea Epistolarum edita in Monumentis Benzelianis..

Upsaliæ & Sveciæ generatim spectantia. Ex diplomatis-
bus, quæ dein excipiunt, vetustissimum est *Petri Upsa-
liensis Archi-Episcopi*, quo *Canonicis suis*, qui tum mo-
naftici ordinis erant, omnes decimas episcopales ex pa-
roeciis Bålinge & Waxala concedit, sine loco & die,
1190; recentissimæ litteræ regis **GUSTAVI I** ad Capi-
tulum Upsaliense, quibus bona Domus S. Spiritus ibi-
dem confirmantur, datæ in Arnö, an 1539.

Tom. II. Rerum Upsaliensium.

III. Lincopenium.

IV. Scarensis dioeceseos & monasterii Gôthalen-
sis, Gudhem, Ludosiensis & Wårnhemensis. —
Arosiensis dioeceseos & monasteriorum; nec non
Arbogensia. — Wexionensis item dioeceseos quæ
reperiuntur.

V. Rerum Strengnesiensium.

VI. Dioeceseos Aboënsis, monasteriorum fratum
Prædicatorum & Nådendalensis, una cum lit-
teris Jemtiam spectantibus.

VII. Monasteriorum Enekopingensis, Sigtuniensis,
Skogensis, Clarissinarum, Prædicatorum, Fran-
ciscanorum Stockholmienium, Sacellorum S.
Georgii & S. Crucis ibidem & Franciscanorum
Upsaliæ, item Alvastrensis & Askabyensis in
Ostro-Gothia.

VIII. Monasteriorum in Calmar, Lincopiæ, Nor-
copiæ, Nydalæ, Scheningæ, Sudercopiæ, &
in Wreta quondam fundatorum.

IX. Rerum Wadstenensium.

X. Wadstenensium continuatarum.

XI. Miscellanorum Eschilstunensium, Gripshol-
mensium, Hammarstadenium, Julitensium, Ri-
fabergensium, Prædicatorum Strengnesiensium,
Warfrubergensium. Sin-

Singula hæc volumina, tam Bullarium quam Diplomatarium constituentia, ex Heredibus Legionis militaris præfecti *Gyllengrip*, modico fane 800 thalerorum cupreæ pretio, svalente Regni Senatore Com. *Gustavo Bonde*, an. 1737 ad Archivum Antiquitatum redimebantur; qui vero tum desiderabatur, secundus Tomus Bullarii, cura Episcopi Strengneſensis *Jac. Serenii*, an. 1770 inventus & reliquis fuit additus. Ad *Peringkiöldium* quod attinet, binæ ad nos in R. Stockholmienſi Bibliotheca superstites collectiones satis loquuntur, qua cura *Örnbielmii* vestigiis institerit. *Bullarium* puta *Romano Svio-Gothicum*, five Sylloge omnium Romanæ Sedis diplomatum vel decretalium epistolarum ad regni Svio-Gothici reges, duces, proceres ac ordines, Archi-Episcopos, Episcopos, Abbatess & monasteria ſcriptarum, quas ad rei antiquæ illustrationem, tam in Historia Ecclesiastica, quam Politica, a primis fere Christianæ religionis initiis usque ad tempora reformationis juste ſerie collectas, ex genuinis maxime originalibus & partim authenticis tranſumtis, in Regio Antiquitatum Archivo Stockholmiae fervatis, fideliter describi atque Sigillis Pontificalibus in fidem delineatis edi curavit, tribus voluminibus in folio, quorum I ab AGAPETO II an. 955 ad BONIFACIUM VIII, an. 1295: II, a CLEMENTE V an. 1307 ad BONIFACIUM IX an. 1399: III, ab an 1400 sub BONIFACIO IX ad CLEMENTEM X & an. 1523. Accedit Annotatio Epistolarum Papalium, quæ in libris impressis vel codicibus manuscriptis Bibliothecæ publicæ Upsaliensis reperiuntur, Vol. I in Fol. quæque omnes Sveciam ſpectantes progrediuntur a PASCHALI I an. 817 ad HADRIANUM VI an. 1523, ordine Chronologico. Præcipua vero inter Bullarium *Örnbielmii* *Peringkiöldiique*, instituta utriusque collatione, differentia in eo confiteſſe apparebit, quod ille in primis de exprimendis fin-

gulis, quæ in originalibus obviæ fuerint, vocum, ut dicitur, abbreviaturis fuit sollicitus, quas solutas & explicatas hic exhibuit; quodque hic in extenso plura diplomata sifit, quæ ille tantum, quoad præcipuam materiem, dedit coarctata. Alterum *Peringfkiöldii Opus Diplomaticum* inscribitur, ex illustrissimorum quondam Sveo Gothicorum regum ut & reginarum atque principum & magnatum autographis collectum, XXIV voluminibus maximæ formæ, quorum quid singula complectantur, ex sequenti constabit eorum summario:

Tom. I. Regum CAROLI SWERKERI Fil. 1165; CANUTI ERICI, 1198; SWERKERI CAROLI, 1200; ERICI CANUTI, 1212; Omnium hujus Tomi, atque adeo totius Operis Diplomatici, primum est K. CARL SWERKERSONS *Försegling och Stadfästelse på Årke-Biskop Staffans gjorda Förlikning emellan Renlives qvinnan Fru Doter oeh Hennes enda Son Gere, angående Wiby gård med des tilägor, som til et Kloster af dem gifne voro, hvartil också bemålte Årke-Biskop gaf en mark årlig ränta*, d. an. 1165.

Tom. II. JOHANNIS SWERKERI, 1219; ERICI LÄSPE, 1224-49; Reginæ KATHERINÆ, 1250, CANUTI, 1231.

III. Ducis Birgeri II:di, 1252-64; R. WALDEMARI, 1244 &c. Reginæ ejus SOPHIAE & R. MAGNI LADULAS ab an. 1269.

IV. R. MAGNI LADULÅS, ad an. 1290.

V. R. BIRGERI a 1295 ad 1317.

VI. Ducum Erici & Waldemari, 1302-18; Ducissarum Ingeborg & Senatorum Sveciæ, 1318-21.

VII. Diplomata MAGNI SMEK, 1320-62; Item ERICI Regis, 1358.

VIII. ERI-

- VIII. ERICI MAGNUSASONS, 1356-59.
IX. HAQUINI Regis, 1361-63.
X. *Alberti* Ducis Magnipolensis, 1357-67; Filii ejus
ALBERTI Regis, 1364-88; Conjugis hujus Dom.
RICHARDIS, 1377.
XI. MARGARETHÆ Reginæ, 1389-97; Regis
OLAVI, 1385; iterum MARGARETHÆ ad
1410.
XII. ERICI POMERANI, 1396-1439.
XIII. CHRISTOPHORI Regis, 1440-46.
XIV. CAROLI CANUTI, Mareschalli & Guber-
natoris regni Sveciæ, 1436-41.
XV. Regis CAROLI CANUTI, 1448-57.
XVI. CHRISTIERNI I, 1457-81.
XVII. CAROLI CANUTI Regis restituti, 1464-70;
item *Eriæ Axelssons*, regni Gubernatoris 1467.
XVIII. Stenonis Sture Senioris, 1471-97.
XIX. Regis JAHANNIS, 1482-1509; Reginæ
CHRISTINÆ, 1500.
XX. Stenonis Sture, secunda vice regni Moderato-
ris, 1498-1504.
XXI. Svantonis Sture, regni Gubernatoris, an. 1504-11.
XXII. Stenonis Sture Junioris, 1512-19.
XXIII. CHRISTIERNI II, 1520, 21.
XXIV. GUSTAVI ERICI 1522, &c. Reginæ
MARGARETHÆ, 1543.

Ultimum totius Operis Diplomatici est Regis GU-
STAVI *Donation til Peder Ericson på en Tomt med et*
Stenbus i Wadstena, dat. Ulfsund, d. 19 Apr. an. 1560.
Accedit *Pietas Arctea*, ex Testamentis & donationibus,
cujus Tomus I Testamenta sifit Regum, Reginarum &
Ducum, quorum primum CATHARINÆ, Regis SVER-
KERI Conjugis, d. Gudhem, 1250, III Idus Junii; ulti-
G mum

mum Regis CAROLI XI, d. Stockh. d. 15 Aug. 1693. Tom. II, III, IV, V illustrium virorum ab an. 1257 ad 1531; VI miscellanea. Hoc opus excipit ampla collectio Statutorum Episcopalium, Privilegiorum Clericorum & diplomaticum, Monasteria, Templorum Cathedralia, privatosque concernentium, secundum ipsam materiem disposita, quæque, una cum supra memoratis, CII volumina & fasciculos formæ maximæ conficiunt, omnia totidem industriæ & accurationis *Peringskioldianæ* specimenina. Neque, qui illum securi sunt, Archivi Regii Antiquitatum antistites talia passi fuere suis etiam ex partibus desiderari. Hinc, post initia ab Assessoribus *Björner* & *Hagelberg* atque Translatore *Bödker* facta, aliam exscriptorum diplomaticum collectionem, LXVIII fasciculis comprehensam, b. m. Assessori *Broocman*, Secretariisque, qui adhuc in vivis sunt, *Hellman* & *Stechau*, debemus, quæ ab an. 1245 ad 1490, supplementi instar ad Opus *Peringskioldianum*, progreditur.

Ne vero, licet in diem numquam prodire potuerint tot annorum virorumque indefessæ curæ, debito earum fructu frustrarentur, qui easdem suis in cimeliis sepultas consulere haud grave duxerint; plures in easdem indices & repertoria, in commodiorem usum, adornarunt, qui easdem suæ custodiæ nuperrime demandatas habuere. Nob. scilicet Reg. Canc. Consiliarius & Eques *Carolus Renaldus Berch*, quem haud ita pridem e vivis eruptum adhuc luget res nostra literaria, non tantum Catalogum, Latine & Svetice, dedit omnium monumentorum veterum, impressorum librorum & numorum recens acquisitorum, quæ ejus tempore in hoc Archivo asservabantur, plenumque & Criticum Indicem manuscriptorum codicum medii potissimum ævi, qui ibidem haud exiguo numero reperiebantur, secundum materiem & argumenta digestum; sed & Bularii.

larii *Örnbielmiani*, ejusdemque & Diplomatarii *Pering-skibldiani*, nec non miscellaneorum, quo titulo reliqua insigniuntur, *Diaria seu Repertoria* adornari curavit, duobus voluminibus in Folio. Omnia heic diplomata chro-nologica serie breviter recensentur, adjunctis, ubi forte impressa inveniri possunt, annotationibus. Subsidaria in his conficiendis ampl. *Hellmanni Stechaviique* opera usus fuit, qui etiam duumviri, de Actis Archivi meriti-simi, in Opus Diplomaticum *Örnbielmanum* ejusdem methodi Diarium consignarunt, una cum utriusque reper-torii indicibus alphabeticis realibus. Accedit *Svecia au-gusta, venerabilis & illustris*, binis Tomis in Fol. quæ, secundum provinciarum locorumque ordinem singulos exhibet in diplomatibus ex medio ævo memoratos Epi-scopos, Archi-Præpositos, Archi-Diaconos, Decanos, Canonicos, Cantores &c. Abbates & Abbatissas mona-steriorum, Legiferos, Judices Territoriales aliosque ma-joris dignitatis regni officiales, Equites, Nobilesque, (*Rid-dare, väpnare och knapar*) nec non Præpositos, Curatos, s. Rectores ecclesiarum & Scholarum regni Svio-Gothi-ci medii ævi, secundum seriem locorum alphabeticam. Cui igitur volupe fuerit in interiora hæc antiquitatis Svio-Gothicæ adyta penetrare, haud desiderare poterit in iisdem cum fructu commorandi subsidia; promulsidis ve-ro instar quodque reliquorum monumentorum velut gu-stum excitabit, brevi proditurum speramus nob. Reg. Canc. Consiliarii *Magni Ol. Celsii* Bullarium, in quo om-nes in patriam nostram missæ Pontificales litteræ, se-cundum annorum, quibus datae, ordinem, vel exhiben-tur vel recensentur, quodque excipiet Volumen alterum, Acta seu Legendas, ut dicitur, Sanctorum complectens. Haud tamen inter has, quas patria suppeditare poterit, monumentorum medii ævi reliquias subsistere debet fu-

turus eorum conqueritor; sed & extra Sveciam in illis oris, quæ olim cum eadem aliquid commercii habuerre, accuratam instituere indagationem, siquidem haud fallacibus constat indiciis, Hafniæ *n*) saltem, Rigæ *o*), Rostochii *p*), atque Romæ *q*) ejusmodi diplomata adhuc delitescere.

§. VIII.

Collectiones Actorum publicorum post tempora GUSTAVI I.

Ad tempora recuperatae patriæ libertatis puriorisque instauratae religionis faciei ut se se extenderet monumentorum medii ævi collectio; ita post eadem, licet multa esse possint, quæ desiderentur, quæque ideo conquirere junctimque edere Historiae nostræ recentiori perutile foret; tamen integræ collectiones dantur, quæ acta publica maximi momenti secundum annorum seriem disposita exhibent. Tales sunt

ab

n) Multa ex Archivo Hafniensi, per *Langebekium* communicata, in veneris ap. *Lagerbring*, Hist. Svec. ex. gr. Tom. III. p. 107, 227. In primis ejus usibus inseriri manuscrypta *Borholiniana* ibidem servata. v. l. c. p. 14, 223, 258, ex quibus excerpta *Submio* debuit.

o) Duo diplomata Svecana, ex Archivo Rigeni per *Langebekium* communicata, adserit *Lagerbring*, l. c. T. II. p. 629.

p) Litteras civitatis Rostochiensis ad Regem MAGNUM ERICI, sine dato, ex Archivo hujus urbis per *Langebekium* communicatas videbis ap. *Lagerbring*, l. c. Tom. III. p. 422. Cfr. aliæ litteræ MAGNI Regis ex eodem Archivo, l. c. p. 300.

q) Plures v. gr. Bullas Pontificis Honorii III Sveciam tangentes Historia Sue Tom. II. p. 240, 275, 322, 416, 734 inferuit *Lagerbring*, ex collectione Epistolarum hujus Pontificis nondum edita; sed Romæ servato descriptas & ad nob. *Langebekium* transmissas a Cel. Dom. Prof. *Mallet*.

ab an. 1521. *Svenska Riksdagars och Mötens Beslut*, a. v. *Stiernman*, Stockh. 1728-1743. Voll. III cum append. in 4:o.

Definit in an. 1727.

an. 1523. *Samling af Kongl. Bref, rörande Sveriges Commerce, Politie och Oeconomie*, ab eodem. Stockh. 1747. . Voll. VI in 4:o.

Definit in an. 1718.

an. 1528. *Kongl. Stadgar och Förordningar angående Justitiae- och Executions Åreder, vulgo Justitiae-Verket*, a Joh. Schmedeman, Stockh. 1706, 4:o.

Definit in an. 1700.

Ad periodum hanc, quam ab an. 1521 ad 1719 determinamus, etiam pertinent

Rosenbanes Samling af Stockholms Stads Ordinatier, Stockh. 1646 4:o.

Kongl. Stadgar och Förordningar angående Berg-Verken, vulgo Bergs-Ordningar. Stockh. 1736, 4. v. *Stiernmans Samling af Kongl. Stadgar angående Religion*, Stockh. 1744, 4:o.

Gabms Samling af Kongl. Stadgar, angående Sveriges Rikes Landt-milice, Stockh. 1762, V. II. 4:o.

Inc. 1680. Def. in 1691.

Kongl. Stadgar och Förordningar, angående Executions-Verket, Stockh. 1:0 1696, 2:0 1703 4:o.

Kongl. och andra Förordningar angående Post-väsendet, a Job. Schmedeman. Stockh. 1707, 4:o.

Stabilita, ut tum putabatur, an. 1719 patriæ libertate, nova aëtorum publicorum collectio priores reliquas quasi absorpsit, nimirum

Utarag af alla från 1718 utkomna publika Handlingar, a Reg. Canc. Cons. Modée. Stockh. 1742, Voll. IX in 4:o.

Ad.

Adhuc continuatur & definit ultimum in an. 1767.
Pari autem passu cum hac ambulant

Utdrag af Kronan Sveriges med utrikes magter sedan 1718 slutna Alliance-Traætater och Afbandlingar, ab eodem Modœ. Stockh. 1761, 4:o.

Definit in an. 1751.

*Magn. Lagerströms Samling af Förordningar an-
gående Auëtions- och Adresse-Verket i Stockholm,
Stockh. 1731, 4:o.*

Ejusd. *Samling af Stockholms Stads Ordinanter,
Påbud och Publicationer. Stockh. 1731-34. 4:o.*

*Georg Gust. Salonii Samling af Kongl. Åbo Hof-
Ratts Universalier, Åbo, 1750. 4:o.*

Inc. 1736. Defin. 1750.

*Job. Jufléns Samling af Konunga-Bref, bôrande
til Lagens rätta förstånd. Stockh. 1751. 4:o.*

Fortsättning ibid. 1761. 4:o.

Definit in 1759.

*Kongl. Maj:ts Resolutioner på Allmogens Allmänna Besvår, af Riksdagsman Jacob Larsson.
Stockh. 1756. 4:o.*

Inc. 1749. Defin. 1752.

*Acta Publica, hörande til Sveriges Fundamental-
Lag, Stockh. 1755, 8:o.*

Neque reticenda talia in Jurisprudentia Svecana ope-
ra, quibus hic illic inspersa sunt publica Aæta, qualia
a nob. *Botin* ^{r)}, *Wilkman* ^{s)} & *Frostero* ^{t)} luci publicæ
commissa habemus. Indicem præterea constitutionum
publicarum recentioris ævi edidit *Höppener* ^{u)}, quocum
con-

^{r)} Om Svenska Hemman och Jordagods.

^{s)} Svea Rikes Ecclesiastique-Verk.

^{t)} Inledning til Svenska Krigs-Lagfarenheten.

^{u)} Förteckning på alla Kongl. Placater, Förordningar, Påbud, Re-
solutioner, Privilegier, Manifeste, Fredsfördrager, Relationer, Domar

conferendæ a v. *Stiernman v*), *Palmkiöldio x*), atque *Cronstedtio y*) factæ & in Bibliotheca Acad. Upsaliensis servatæ collectiones harum constitutionum. Sed præter has, quæ jus patrium publicum privatumve potissimum spectant, Historiam ipsam proprius tangunt σύλλογαι *Stiernmanni z*), *Celsii a*), *Loenbomii b*), *Gjörwellii c*), *Bergii d*); reliquorum, quos enumerare longa mora foret. Quum vero supervacaneum merito judicatur, omnia hæc antea edita, nec paratu difficultia, uno in opere iterum recudere; candem operam præstabit *Index Chronologicus*, qualem apud exterios adornasse constat *Koelerum e*), cujusque nos unius tantum alteriusve anni specimen coronidis loco dabimus.

In-

och andra allmånnas Handlingar, som ifrån år 1522 til och med år 1750 af trycket särskilt utgångne åro, Stockh. 1754, 4:o.

v) Progreditur hæc ab an. 1538 ad 1750, XXIV magnis voluminibus formæ quadruplae.

x) Hæc secundum argumenta in certos titulos disposita est, chronologico tamè simul instrueta, qui etiam medii ævi acta complectitur.

y) Incipit hæc ab an. 1541 & definit in an. 1749, Voll. XLIII in 4.

z) Ad Historias Regg. ERICI XIV, JOHANNIS III, SIGIS. MUNDI & CAROLI a se editas.

a) Monumenta Politico-Ecclesiastica ex Archivo Palmkiöldiano, & aliæ Dissert. Acad. passim.

b) Historiska Mårkvärdigheter, Uplysningar i Sv. Historien; Svenska Archivum; Handlingar til K. CARL XI:s Historia, &c.

c) Svenska Bibliotheket; Nya Svenska Bibliotheket; Förråd; Svenska Magazinet, & plura alia.

d) Nytt Förråd af äldre och nyare Handlingar, hörande til Nordiska Historien.

e) Jo. Dav. Koeleri Directorium Chronologico Diplomaticum annorum regni & imperii omnium regum Germaniae & Imperatorum Romanorum a PIPINO rege Francie usque ad CAROLUM VI ad usum computi Diplomatici criticum, Altdorfi, 1734, 4:o.

Index Chronologico Diplomaticus.

An. 1523.

Datum.	Titulus.	Edit.
Förnås,	Måns Påfvelssons til Broxvik pante-bref på Broxvik til Lars Person i Vadstena.	Bångs Ulffsparre Å. p. 16. Sv.
Vadstena	Borgmästarnes i Västena quit- tance på 200 mark Danske.	Bångs Ulffsparre Å. p. 32.
Fer. 2. p. Dom. Lætare. Arosæ.	Bisk. Peder Sunnanvåders bref til Bisk. Hans Brask. Lat.	Nigri Hist. Ep. Aros. p. 128.
Fer. 5. p. Dom. Lætare. Noor.	Bisk. Hans Brask bref til Bern- hard von Meelen.	Sv. Magaz. 1766. p. 778.
Vigil. S. Andreæ. Linköping.	Bisk. Hans Brask bref ad Vår- dinnam in Holmia.	Sv. Magaz. 1766. p. 779.
Profestio Georgii. Uplala.	Sveriges Rikes Råds bref til Danmarks Rikes Råd.	Tegels Hist. Gust. I. D.I. p. 45.
Strengnås.	Sveriges Rikes Råds bref om Kon. Christierns tyranni och K. Gustafs utvälvjande til Ko- nung. ex lat. Svet.	Tegels Hist. Gust. I. Del. 1. p. 59. -- Stiernmans Riksdags Beslut Del. I. p. 3.
Die Botolphi. - Skep. Svanen.	Kon. Gustafs dagtingan med dem i Stockholm.	Tegels Hist. Gustav. I. Del. I. p. 71.
Fredag för Luc. Ev. Söderköping.	Riksens Råds bref, at alt hvad K. Gustaf gjort mot K. Christiern, var skedt med deras ja och samtycke.	Tegels Hist. Gustav. I. Del. I. p. 78. -- Stiernm. Riksdags Beslut Del. I. p. 21.
Dom. Quadrages.	Nunnornas i Clara Kloster af- sked för deras biktfar Mårten Johansson.	Norbergs Clara Minne. p. 112.
Decemb. 29. Sö- derköping.	Sveriges Rikes Råds öpua bref om Konung Christierns tyranni.	Hadorph. Rimkr. Del. 2. p. 467. -- Stiernm. Riksdags Besl. Del. I. p. 22.
Infr. 8:vam corp. Christi. Strengnås	Konung Gustafs bref til Sve- riges Allmoge.	Stiernmans Riksd. Besl. Del. I. p. 2.
Fred. för Luc. Ev. Söderköping.	Herredags Beslutet.	Stiernm. Riksdags-Ber- slut, Del. I. p. 17.

Craft.

Craft. Luc. Ev.	Värdering på ut- och inländska varor.	Stiernmans Riksd. Besl. Del I. p. 19. -- Stiernm. Oecon. Förordn. Del I. p. 2.
Fred. för Luc. Evang. D. Patr. R. Sveciae. Stockholm.	Konung Gustafs Placat om Vapenfyn. Kon. Guft. breftil köpstâderne ester Borgare, at erfâtta dem K. Christiern låtit halshugga i Stockholm.	Stiernm. Riksd. Beslut, Del I. p. 28. Stiernm. Oecon. Förordn. Del I. p. 1.

1524.

Die Ven. a. Dom. I. Advent. Lund.	Åke Jepsons Archi Electi i Lund fundation på Sjukhus &c. i Åhus.	Brings Hist. Handlingar, Del I. p. 199.
S. Jacobi afton. Västena.	Agneta Jeppes dotters köpebref på Asbo til Eric Johansson.	Sahlstedts Tuna Minne. Bil. N:o 11. (b)
Lörd. för S. Seffrids. Tuna. Die Merc. p. 8. corp. Christi. Calmar.	Eric Nilssons Fastebref för Eric i Fornaby på en teg. Sv. Extract af Kon. Guft. bref til Bisik. Hans Brask.	Sahlstedts Tuna Minne. Bil. N:o 7. (b) Monum. Palmisk. p. 4.
Fer. 4. p. Dom. Jubilate. Draxholm.	Bisik. Lago Urnes i Roskild inveftitur på Philippi Jacobi Capell i Strej åt Johan Barnekov.	Brings Hist. Handlingar, Del 3. p. 141.
Martii 9. Linköping.	Bisik. Hans Brasks bref til Herr Ture Jónsson (Roos) R. R.	Svensk. Magaz. 1766. p. 780.
Matthiae Ap. dag. Köpenhamn.	Bisikop Hans Brasks bref ad Dom. Margaretam, Sororem Regis Eleæti.	Svensk. Magaz. 1766. p. 781.
Viti & Modesti dag. Visborg.	Dannemarks Riges Raads bref för Jergen Kock, Myntmester i Malmö, at mynte klippinger.	Danske, Magaz. 2 Bind p. 126.
	Sofren Norbys fullmagt för Otte Andersson, at handla med K. Fredric i Damm. om Gothlands öfverlämnande.	Strelövs Gutil. Chron. p. 245.

Lördag för Tre-faldighet.	K. Gustafs Privilegium för Ö-länningarna at segla til Tyskland.	Befkr. öfv. Öland, p. 233. Stiernm. Oec. Förordn. Del I. p. 7.
Valburgis dag.	Dal-Allmogens bref til Konung Gustaf.	Svenska Fateb. 2 öpn. p. 83.
Januarii.	Västena Herremötets beslut.	Riksdags besl. af Stiernman, Del I. p. 29.
October.	Dito.	Riksdags besl. af Stiernman, Del I. p. 31.
	Articuli dati Västenis.	Stiernm. Riksd. Beslut, Del I. p. 32.
Fer. 4. p. Dom. Quasim. Stockholm.	Konung Gustafs bref til köp-städerna, at båtre köp gifvas ifkal, för ty nu är godt mynt. Dito til Dito om myntet.	Stiernm. Oecon. Förordn. Del I. p. 4.
S. Cathar. afton.	Dito til Calmare Låu om dyrt pris på salt &c.	Stiernm. Oecon. Förordn. Del I. p. 5.
Die Phil. Jacobi.	K. Gustafs Privileg. för Herman Israel at köpflaga i alla Rikets Städer.	Stiernm. Oecon. Förordn. Del I. p. 7.
Vig. Assumpt. Mæriæ. Stockholm.	Dito för Jönköpings Stad.	Stiernm. Oecon. Förordn. Del I. p. 8.
1525.		
Dom. Lætare. Linköping. Stockholms Slott.	B. Hans Bräfs i Liuköp. bref til Kon. Gust. I. Sv. Kon. Gustaf I:s Svar på Bisk. Bräfs bref.	Spegels bevis, p. 134. Spegels bevis, p. 137.
Dom. Invocavit. Roskild.	Bisk. i Roskild Vidisse öfv. Åke Jepfons Archi Electi i Lund Fundations - bref på Sjukhus &c. i Åhus. Lat.	Brings Hist. Handling. Del I. p. 199.
Onsdag i Midfstan.	Arch. Bisk. Jönses i Upsala Arende om Vesterhus i Jemtland.	S. Olofs Rim-Saga. p. 172.
Sönd. est. converf. Pauli. Stockh.	K. Gust. confirm. på kopparbergsmännernes Privilegier.	Förordn. om Bergvät. p. 26.
Dom. Trinit. Stockh.	Arch. B. Jönses bref til S. Brigittas Kloster i Växena. Lat.	Perinsk. Monum. Uller. ik. p. 172.